

Η ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΣΠΟΡ

Υβόννη Χαραχούσου, PhD

Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ.Α.Α.,

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

MEDITERRANEAN CULTURE AND WOMEN'S POSITION IN SPORT

Yvonne Harahousou, PhD

Professor, Sport Sciences Department,

Democritus University of Thrace

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία επιδιώκεται μια κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση της μεσογειακής κοιλοτούρας και η επίδρασή της στη θέση των γυναικών στα σπορ. Πιο συγκεκριμένα, σκιαγραφείται: α) η γενική εικόνα των γυναικών στον κοινωνικό και πολιτισμικό χώρο της Μεσογείου, με τις διαφοροποιήσεις που εμφανίζονται ανάμεσα στις αραβικές χώρες της Μεσογείου και τις ευρωπαϊκές χώρες και β) η σχέση τους με τα σπορ, έτσι όπως αυτά βιώνονται σ' αυτές τις χώρες. Έτσι, εξετάζεται η διαφοροποιημένη επίδραση των διαφόρων κοινωνικών υποσυστημάτων –όπως η θρησκεία, η οικονομία, η οικογενειακή δομή, το εκπαιδευτικό σύστημα κ.λ.π.– στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσονται, λειτουργούν και βιώνονται τα σπορ από τις γυναίκες. Μ' αυτόν τον τρόπο γίνεται κατανοητό πώς η μεσογειακή κοιλοτούρα επηρεάζει τις διαφορές και τις διακρίσεις που βιώνουν οι γυναίκες στα σπορ, καθώς και την ιδέα που έχουν για το σώμα τους, το αν και κατά πόσο το εξουσιάζουν, την προκατάληψη και ανισότητα του εκπαιδευτικού συστήματος για τις κοπέλες, ιδιαίτερα στον χώρο της Φυσικής Αγωγής και βεβαίως τη γενικότερη ελευθερία που οι γυναίκες βιώνουν μέσα στις οικογένειές τους και στις χώρες τους σε σχέση με τους άνδρες. Στο τέλος, προτείνονται οι αλλαγές που πρέπει να γίνουν

Abstract

This study examines the socio-cultural perspective of the Mediterranean culture and its influence on women's position in sport. More specifically, examines: a) the general picture of women in the socio-cultural area of Mediterranean region with the differences as they appear in the Arabic countries and the European countries of the Mediterranean region, b) women's relationship with sport in the way they experience them. Thus, the differential influence of the various social subsystems –such as the religion, economy, family structure, the education system etc.– is examined in the way sport are developed, function, and experienced by women. In this way, it is understood how Mediterranean culture affect the differences and discrimination that women experience in sport, as well as the idea they have for their body, if they have control on it, the prejudice and discrimination of the educational system for girls, specifically in the area of Physical Education, and also the general freedom of women in their own families and countries in relation to men.

Keywords: Sport, Mediterranean, Women.

Αλληλογραφία

Υβόννη Χαραχούσου

Αγία Παρασκευή Τ.Θ. 178,
Θεσσαλονίκη 57001,
Τηλ. 23960 41756

e-mail: harakabi@otenet.gr

Correspondence

Yvonne Harahousou

Agia Paraskevi P.O. Box 178,
Thessaloniki 57001,
Tel. 23960 41756

e-mail: harakabi@otenet.gr

στα διάφορα υποσυστήματα της μεσογειακής κουλτούρας και ιδιαίτερα στον χώρο του αθλητισμού, προς όφελος όχι μόνο των ίδιων των γυναικών, αλλά και των ανδρών και, το κυριότερο όλων, του ίδιου του αθλητισμού.

Λέξεις κλειδιά: Σπορ, Μεσόγειος, Γυναίκες.

Στην παρούσα εργασία επιδιώκεται μια κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση του θέματος με επικέντρωση: α) στη γενική εικόνα των γυναικών στον κοινωνικό και πολιτισμικό χώρο της Μεσογείου, β) στη σχέση τους με τα σπορ, έτσι όπως αυτά βιώνονται σ' αυτόν τον χώρο. Αυτή η προσέγγιση είναι απαραίτητη γιατί, στον βαθμό που συντηρείται ή επιβάλλεται η παραδοσιακή πατριαρχική κουλτούρα στον τρόπο ζώντος των γυναικών της Μεσογείου, παρ' όλες τις αλλαγές που κατά καιρούς συντελούνται προς όφελος των γυναικών, αυτή επηρεάζει άμεσα και τη θέση των γυναικών στον αθλητικό χώρο.

Έτσι, τα διάφορα κοινωνικά υποσυστήματα –όπως η θρησκεία, η οικονομία, η οικογενειακή δομή, το εκπαιδευτικό σύστημα κ.λ.π.– αντιπροσωπεύουν ένα περιβάλλον, το οποίο ασκεί μία διαφοροποιημένη επίδραση στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσονται, λειτουργούν και βιώνονται τα σπορ από τις γυναίκες. Για παράδειγμα, αν οι θρησκευτικές επιταγές ή η δομή της οικογένειας εναντιώνονται στη συμμετοχή των γυναικών στα σπορ, τότε και το τελειότερο σύστημα διαμόρφωσης του αθλητικού υποσυστήματος δεν μπορεί να κάνει πολλά πράγματα για να αντιστρέψει την κατάσταση, δηλαδή τη μερική ή την ολική αποχή τους από τα σπορ (Anahar, 1992). Επιπλέον, η ιδιομορφία της μεσογειακής κουλτούρας με πολλά κοινά αλλά και διαφορετικά στοι-

χεία και ιδιαιτερότητες επηρεάζει όχι μόνο τις αξίες που έχουν οι γυναίκες για τον εαυτό τους και για τον κόσμο γύρω τους, αλλά και για το νόημα που αποδίδουν στα σπορ και την αξία των σπορ στην καθημερινή τους ζωή.

Μεσογειακή κουλτούρα και γυναίκες στα σπορ

Παρόλο που οι γυναίκες της Μεσογείου αποτελούν την πλειοψηφία στον πληθυσμό των μεσογειακών κρατών, όπως και στις περισσότερες χώρες, η θέση και το στάτους που απολαμβάνουν διαφέρει με βάση τη γεωγραφική ζώνη της Μεσογείου όπου ζουν, η οποία αντιπροσωπεύει διαφορετικές πολιτισμικές και θρησκευτικές ζώνες, όπως την καθολική, την ορθόδοξη, την ισλαμική και την ιουδαϊκή. Το στάτους αυτό διαφοροποιείται, βέβαια, αν οι γυναίκες ζουν στην επαρχία ή στα αστικά κέντρα των χωρών τους. Στις γυναίκες που ζουν στην επαρχία συνήθως συνυπάρχουν τα στοιχεία του αναλφαβητισμού και του μεγαλύτερου ελέγχου που ασκεί η θρησκεία στη ζωή τους. Επομένως, το στάτους αυτών των γυναικών χαρακτηρίζεται από την υποταγή στους άνδρες, τον αυστηρό περιορισμό της φυσικής τους παρουσίας στον δημόσιο χώρο και πολύ περισσότερο της ελευθερίας του σώματός τους. Αντίθετα, οι γυναίκες που ζουν στα μεγάλα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα όταν αποκτούν κάποια μόρφωση, παρουσιάζουν μια σχετική απελευθέρω-